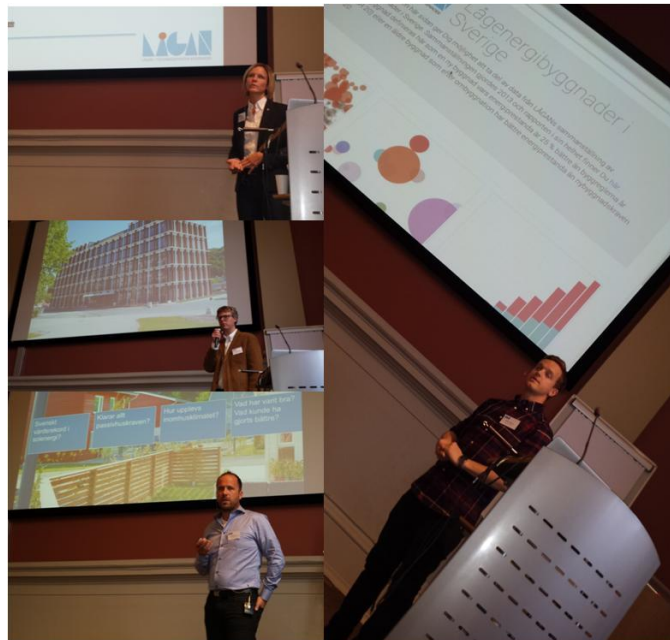

Summering av LÅGANs seminarium

Hur LÅGT kan vi nå?

15 oktober 2014 i Stockholm

Hur ⁿLÅGT kan vi nå?

Fullt hus för ett lyckat seminarium om energieffektiva byggnader när fem års erfarenheter från LÅGAN presenterades i Stockholm den 15 oktober. Temat för dagens var hur låg energianvändning en byggnad kan ha och hur långt kan vi nå i fråga om att få alla aktörer med på tåget? Dagen visade att utvecklingen tagit ett stort steg de senaste åren men att det fortfarande behövs stöd, uppföljning, nätverkande och eldsjälar för att resultat ska uppnås.

På seminariet fick vi ta del av flera goda exempel av byggprojekt som Skanskas nollenergikontor Väla Gård i Helsingborg och Lindbäcks lågenergihus ovan polcirkeln i Gällivare. Även den offentliga sektorn utvecklas vilket visades av Danderyds kommun som satsat på en förskola och Skara kommun som satsat på en idrottshall, båda i passivhusteknik.

Med bostadsområdet Vallda Heberg står det klart att det nu är möjligt att ta ett större grepp för att minimera både energi och dess miljöpåverkan. Nyckeln till framgång var här nya samarbetsformer mellan bostadsbolaget Eksta och NCC för att komma längre i strävan mot låg energianvändning. Bengt Dahlgrens lågenergi kontor i Mölndal är ett bevis på att det går att komma mycket långt med att minimera en byggnads driftenergi men att det också kräver goda kunskaper hos driftpersonalen.

Att ambitioner sprudlar runt om på flera ställen i Sveriges stod klart då Byggdialog Dalarna och Goda Hus Sydost berättade om deras lokala arbete för lågenergihusbyggande.

Flera föredrag visade dock att än behövs mycket mer kunskap och verktyg, som hur man ska komma till rätta med köldbryggor i miljonprogramsområden och hur mätning och uppföljning ska genomföras. Sammantaget konstaterades att utvecklingen tagit ett stort steg de senaste åren men att den fortfarande behövs eldsjälar för att resultat ska uppnås.

Vad är en framtida lågenergi byggnad och hur säkerställer vi att vi når dit?

I den första delen av dagens work shop diskuterades vad som definierar en framtida lågenergibyggnad. Det fanns naturligtvis många åsikter men några gemensamma tongångar var att det är viktigt att utgå från Energitriangeln vid uppförande av en byggnad. Att se till att byggnadens klimatskärm och dess installationer möjliggör en låg energianvändning. Det rådde dock ingen riktig slutsats om hur detta ska säkerställas med köpt energi, använd energi eller primärenergi.

En ny och tydlig trend i diskussionerna var att ta större grepp och större systemperspektiv. Vid energieffektivisering framöver måste större fokus läggas både på verksamhetsenergi och särskilt på byggnadens hela livscykel. Dvs. även den energi som går åt till att producera material till byggnaden och energi som går åt på byggsplatsen och vid rivning av byggnaden.

Flera ville se mer stöd från myndigheter i form av subventioner men också strängare krav på de sämsta byggnaderna. För att säkerställa att byggnaden verkligen uppnår den energiprestanda som förväntas föreslogs

att kontroll ska skärpas med möjlighet att ge sanktioner vid avvikande energianvändning och miljöbyggnadspremie till de som lyckats bra. Därutöver behöver vi jobba mer med incitament som med Energiavtal 12, utbildning och kompetenshöjning hos alla inblandade (driftpersonal, byggare, m.m.), tydligare roller för kontrollansvariga, ständig uppdatering av energiberäkning och bättre beräkning av köldbryggor och verifiering av dessa.

Därutöver behövs mer och bättre mätning av energianvändning i alla byggnader. Mätpunkter bör finnas på plats innan slutbesiktning och uppföljning bör börja direkt vid färdigställande. Förslag gavs till och med på en årligen uppdaterad energideklaration..

Gör LÅGAN nytta?

Workshopen fortsatt sedan med att diskutera LÅGAN som program. Behövs LÅGAN och hur kan LÅGAN bidra för att komma från "så som vi alltid har gjort" till byggande/renovering ner till lågenergibygnader? Vad har varit bra och vad kunde ha varit bättre i LÅGAN 2010-2014?

Det rådde en enighet om att LÅGAN behövs och att programmet bör fortsätta ungefär med samma inriktning. LÅGAN bör fortsätta med att stödja fler byggnadsprojekt för att visa upp goda exempel. Uppföljningsprojekt med verifiering med mätning är viktigt både för inomhusmiljö och energianvändning. Utveckla färdiga redskap som kan användas för och underlätta uppföljning.

Stöd i form av utbildning och informationsspridning är fortsatt viktigt. Att jobba på ett ökat nätverksbyggande belystes som något som bör stärkas än mer. LÅGAN bör jobba med att sätta samman rätt personer i olika grupper. Några som har problemen och några som kan finna lösningarna men också att hjälpa till i kommunikationen mellan akademi och bygg- och fastighetsbranschen. Att nyttja befintliga nätverk för att skapa kanaler för informationsspridning.

I kommande period efterfrågades också större fokus på att få med den stora massan till att börja bygga lågenergibygnader. De 93% som fortfarande bygger enligt minimum krav i BBR. Att implementera den kunskap som finns.

Deltagarna ville även se ett större fokus på renovering, visserligen finns det inom BELOK och BEBO men de är fokuserade på beställarsidan. Lågan bör profilera sig med det arbete som görs av entreprenörer och konsulter. Eftersom programmet fortsättningsvis kommer att stödja projekt via utlysningar såg några att det finns en risk att bara större organisationer kommer att kunna söka pengar. Detta måste beaktas.

Fler branschträffar efterfrågades.

Utvärdering av dagen

Seminarier har utvärderats med en enkät vilken besvarades av 40 personer, dvs. ungefär hälften av de som deltog vid seminariet. Över 70 % tyckte att helhetsintrycket var mycket bra eller utomordentligt och 87 % av de svarande skulle vilja att ett liknande seminarium anordnas av LÅGAN nästa år.

Se hela utvärderingen [här](#).

Alla presentationer finns på [LÅGAN:s hemsida](#).

Göteborg 141107

Åsa Wahlström
CIT Energy Management